

Ernek a számnak az ára 30 fillér.

Negyvennyolcadik évfolyam.

11. szám.

Debrecen, 1928 március 17.

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

SZERKESZTIK: DR. KUN BÉLA ÉS DR. RÉVÉSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

A magyar látomás.

(1928 március hó 15-én, a debreceni Nagytemplomban tartott istentiszteleten.)

Példabeszédek 29 : 18. Mikor nincs mennyei látás, a nép elvadul; ha pedig megtartja a törvényt, oh mely igen boldog.

Ezt a mai nagy ünnepet nem azért adja az Úr Isten a mi magyar nemzetünknek, hogy az önmaga és a világ előtt dicsekedjék vele, hanem azért, hogy látást lásson általa. Az Isten terve szerint erre való különben minden igazi ünnep. Ő üzen velük az egyén, a nemzet, az egyház lelkének: nézd, én ilyennek akarlak téged; lásd meg és mérd hozzá magadat, milyen vagy most, a valóságban; nézd, én, a te élő Istened pedig ilyen vagyok; lásd meg ezt is és tégy le arról, hogy engemet — a te önző kívánságaid szerint — másnak akarj.

Minden igazi ünnep mennyei látomás és minden ilyen látomás isteni törvény.

A népekről pedig azt mondja az Isten igéje, hogy csak egyedül a mennyei látomás óvja meg őket az elvadulástól és boldogságuknak a titka abban rejlik, hogyha a látomásban kifejeződő isteni törvényt, akaratot kötelezőnek fogadják el magukra nézve.

Látomás nélkül elvadul a nép, egyszerűen azért, mert látomás nélkül nincsen történelme. Félállati sorban tengeti névtelen életét s az évszázadok és évezredek nyom nélkül húznak el fölötté, mint terméketlen pusztaság fölött az esőtlen felleg. Mennyei népe van a világnak, amelyiknek még neve is alig van, nemhogy történelme volna s amelyik éppen ezért „vad” nép, a szó legmélyebb értelmében! És mennyei van még olyan is, amelyiknek valaha voltak fényes látomásai vallásban, művészetben, kultúrában, de egyszer az önmaga, vagy a mások bűnéből elveszítette e látomásait, mint a pársz, vagy az indián s azóta elvadultan vonszolja egy alsóbbrendű élet robotos ekéjét önnön dicsőségének földbetemetett gigászi romjai fölött.

A magyar népet az irgalmas Isten látomások által óvta meg mindeddig ettől a sorstól. Látomást gyűjtött a honfoglaló Árpád szívében: egy új,

állandó, örök, nagy magyar haza látomását. Látomás sal vette be az István király szívét: Krisztusnak a magyar rónán és a magyar bérceen kitűzött keresztjével, amelyhez hazatér s amelyet átkarolva, hazáját végleg birtokbaveszi a félvilágot dúló, kalandozó, duhaj magyar. Látomással vigasztalta meg IV. Bélát: egy új honalapítás lehetőségével a tatárégette romok fölött. Látomást adott a Hunyadiaknak arról a magyar nemzetről, amely öntestével védi meg a Keletről beözönlő óriási elvadulás ellen Európát és a keresztet. Látomást ragyogtatott föl Mohácsnak vérfelhős egén egy lélekben megtisztult és újjászületett magyarságról, amely az Evangéliumtól áthatott szellemével és kegyelemtől megerősített szívével úrrá lehet e haza fölött akkor is, amikor annak szent földjét idegen, rabló hordák tiporják.

Mind eme látomásban Isten a magyarnak erős, szent törvényt adott. Ezt mondta neki: én akarom, te nép, hogy boldog légy, hogy újra boldog légy; de néked vállalnod kell, hogy boldogságod föltételeit is én irjam elődbe. Boldog csak addig lehetsz, ameddig az én útaimon jársz: az igazság útján és a szeretet útján; a jellem útján, a becsület útján, az áldozat útján; az eszmény útján és a hit útján. Nem véletlen az a történelmi tény, hogy nemzetünknek, egész ezeréves történelme folyamán, egyetlenegy olyan nagy és őt boldoggá tevő embere sem volt, aki ne lett volna hívő, idealista, jellemes ember, aminthogy az a történelmi tény sem véletlen, hogy a magyar nemzetet egész ezeréves történelme folyamán mindig a saját hitetlen, eszménytelen és jellemtelen gyermekei — nagyok és kicsinyek, nevesek és névtelenek — tették boldogtalanná és vitték közel az elvaduláshoz.

„Mikor nincs mennyei látás, a nép elvadul; ha pedig megtartja a törvényt, oh mely igen boldog!”

Március tizenötödike is látomás volt s a látomásban törvény. A legsodálatosabb látomás, amely valaha a magyar égen föltündökölt: a magyar nemzeti élet és szabadság teljessége; és a legerősebb törvény, amelyet valaha Isten odairt a magyar szívek elé: a nemzeti élet tartalma munka és önfeláldozás, a nemzeti szabadság alapja és garanciája az egyenlőség és testvériség, amely szeretetből fakad. A szabadtó és életadó Isten az első március tizenötödikén nemcsak összetört egy

bilincset, hanem melléje is állott a szabaduló rabnak és ezt mondotta neki: nem hagylak magadra tovább sem. „neveden szólítottalak, enyém vagy,“ én magyar népem, csak egyet kívánok tőled: hallgass reám és kövess engemet, mert én vagyok a Szabadság és az Élet!

Ó, mi lenne nemzetünk sorsa ma, hogyha megszűnnék látni a márciusi látomást és követni a márciusi törvényt!

Értsük meg, hogy ezzel a látomással Trianon csak sötét börtönfal, amelynek ablakrácsain azért még bemosolyog az ég és beragyognak a csillagok; de e nélkül a látomás nélkül Trianon a végzet megmasíthatatlan átka, pokol és kárhozat. Ezzel a törvénnyel Trianon csak föladat, amelyet meg kell oldani és akadály, amely fölött győzni kell; e nélkül a törvény nélkül azonban a csüggedés mocsara, amelyben elvadulnak, ördögziget, amelyen a hajótöröttek az ehhalál örületében egymás húsának esnek.

Trianon magyarjainak úgy kell tehát őrizniök, apolniök és követniök a márciusi látomást és a márciusi törvényt, hogy azoknak ereje egykor majd képes legyen szétfeszíteni a börtönünk falát, mint a nemes bornak forrása a rozszant hordó rozsdás abroncsait.

A legyőzött, rab nemzeteknek éppen csak ez az egy kiváltságuk van: szabad látomást látniök, szabad az Isten törvényét megérteniök és követniök, szabad a láncokból, a hörtönükből fölfelé, az égre tekinteniök s ez által megújulniök!

A győző nemzetek legmegrázóbb és legigazabb hadi emlékét nemrég állították föl Kilmarnekban, egy skót városkában. Lehorgasztott fejű, csüggedt, tanácstalan, ölbeettett kezű embert ábrázol ez a „hősök szobra“ és a talapzatára csak ennyi van írva: „The Victor“, a győző. Igen, az olyan győzelemnek, amilyennel minket győztek le, az ára éppen a lehorgasztott fő, az ölbeettett kéz, a látástalanság és a kilátástalanság: győztem, de jaj, nem tudok a győzelmemmel mit csinálni; érzem, hogy a győzelmem teher és átok rajtam, mert Istennek törvényét sértettem meg vele és nincsen többé látomásom!

Mi pedig, legyőzöttök, emeljük föl a fejünket: az, hogy ma is szabad minékünk március magyar látomását látni és annak törvényét követni, azt jelenti, hogy „elközelgett a mi váltságunk!“

Jertek, adjunk hálát és imádkozzunk ezért: Örökkévaló Isten, Jézus Krisztusban szerelmes Atyánk, hálát adunk Tenéked ezért az áldott napért, amelyen Te szólasz minékünk és megvigasztalsz bennünket a mi magyar nemzetünk sorsa felől.

Magasztalunk Téged minden Te dicső szabadtásaidért, amelyeket a Tőled küldött látomások által vittél végbe történelmünk ezredévében.

Élő, erős, mindenható, irgalmas Isten, a Te ajándékok a tavasz és a Te kezéd műve a tél. A Te akaratodból lett nemzetünk egy ily napon szabaddá és a Te kezéd próbálja és fenyíti őt most bűneiért bilincsekkel. Ó, Urunk, ime itt vagyunk előtted a porban és magunkat megaláztatva, készek vagyunk bilincseinket mindaddig hordozni, amíg

Te el nem hozod egy új tavaszban letörtetésünk idejét, de kérünk Téged, hogy a Te kegyelmed addig se hagyjon bennünket magunkra, addig se vonja el mitőlünk az élet és a szabadság mennyei látomását és addig is segítsen minket szent törvényed megértésére, szent akaratodnak követésére.

Ezt a fényes látást és ezt az erős törvényt add a szívünkbe mindnyájunknak, hogy lehessünk kicsik és nagyok, gyöngék és erősek egyképen a Te magyarjaid, akik hittel tudják, hogy Te még nem mondottad ki utolsó szavadat a magyar sors felől s engedelmes eszközökül adják át Neked magukat, most, amikor a Te szent kezéd — hisszük — boldogabb magyar jövődöt készít és titkos betűkkel új magyar történelmet ír.

Add szívébe március fényes látomását és erős törvényét azoknak, akiket Főnek és Tanácsnak rendelt csodás gondviselésed nemzetünk mostani életében: Kormányzóknak, a Te választott hősöknek, akit a Mózes lelkével ruháztál föl és föladataival tüntetted ki pusztai bujdosásunknak és szomoú idejében: kormányunknak és mindazoknak, akiket — kisebb-nagyobb körben — felelősökké tett törvényed és kegyelmed nemzetünk életéért, testi és lelki javáért.

Add szívökbe március fényes látomását és erős törvényét mindazoknak is, akiknek azokat csak titkon szabad ma látniök és követniök: tőlünk elszakított drága magyar testvéreinknek. A Te Lelked láthatatlan, de győzhetetlen erejével kapcsolod ma össze az ő szívüket a miénkkel az imádság közös alázatában és a szabadulás közös remény-ségében.

Ó Te, ki nem holtaknak, hanem élőknek Istene vagy és aki a Te szent Fiadban szabadságot, életet és föltámadást adtál gyermekeidnek: szabadíts meg, kérünk, minden magyar lelket, akit a Krisztus nevével nevezted s az Ő vérével meghintetted, a bűnnek rabságából s vedd ki a Te magyar nemzetet az Ő útján és az Ő igazságával a halálból az életre, oda, ahol a valódi szabadság van, oda, ahol a Krisztus Lelke uralkodik.

Ó érette hallgasd meg a mi könyörgésünket és tedd áldássá mai ünnepszentelésünket! Amen.

R. I.

Növevelésünk.

El sorok írója egy őszinte vallomással tartozik a szíves olvasónak. Régóta készül azon gondolatai megírására, amely gondolatokat mások azóta — hála Istennek — meg is valósítottak. A református leánynevelésről van szó. Tehát nem csak a *tanításról!* Nálunk eddig az volt a helyzet, hogy a leánygyermeküket taníttatni akaró református szülőknek nem kellett nagy fejtörésen átesniök arra nézve, hogy hova, melyik református tanintézetbe küldjék a leányukat, mert mi általánosan elősmert, magas színvonalú tanintézetekkel igenis rendelkezünk. Akár a gimnáziumot, akár a tanítóképzőt óhajtották, nyitva állott az út, megvolt a lehetőség. Egy dologra azonban nem voltunk berendezkedve.

Nem gondoltunk azon magasabb társadalmi osztályokhoz tartozó szülőkre, akik gyermekeiket nem szándékoznak tudományos pályára adni, ahol sem a gimnázium, sem a tanítóképző elvégzése nem cél és feladat, hanem akik gyermekeiknek a szó magasabb értelmében vett általános műveltséget óhajtottak és óhajtanának nyújtani, diploma nélkül! Ilyen, ennek a célnak és elgondolásnak megfelelő intézetünk eddig nem volt. Nekünk nem volt, de van a katolikusoknak! Aminek következtében sok református szülő, ha tán fájó szívvel is, de a kényszernek engedve, úgy segített magán ahogy tudott, elküldte a leányát az apácákhoz, és pedig lehetőleg a Sionba! Elküldte annak hangoztatásával, hogy sokkal szívesebben küldené egy református intézetbe, ha ilyen intézet lenne!...

E sorok írója csak úgy hirtelenében tíz olyan nevet tudna felsorolni az ő eléggé szűk ösmeret-ségi köréből, amelynek viselői az apácáknál nyertek éveken át olyan nevelést, amire mindég hálával gondolnak vissza. Ezen a ponton szeretném megkérni az olvasót, ne siessen ítélni sem a szülők, sem az apácák, sem a leányok felett! A szülők, nem tehettek másként, a leányok, különösen a Sionban, nagyon jól érezték magukat, az apácák pedig nagy gyöngédséggel, figyelemmel, szeretettel vették körül a reájuk bízott növendékeket, és bizony nem egy leánynak a szívét magukhoz, valamint az általuk képviselt világnézethez kapcsolták, legalább jó időig!... (Ez eset azonban szerencsére a kivételekhez volt számítható.) Ami azonban már nem kivételes jelenség, amit e sorok írója a saját szemeivel tapasztalt, az a következő: az apácanevelés nemcsak értéktelen külső mázt, hanem bensőséges lelki életet is jelentett; valódi, nemes keresztény lelki műveltséget adott, léha gondolkodású, könnyelmű leányoknál nagyon előnyös átalakulást idézett elő! Hetyke és betyárkodó fiatal leányok jöttek haza szeliden, szerényen, veszedelmesen megközelítve a keresztényen női ideált! (Természetes, hogy általánosnak ezt az esetet sem mondhatjuk.) Sőt még azt sem mondhatjuk, hogy a zárdai nevelés a református egyháztól való elfordulást vonta volna maga után, mert az is megtörtént, hogy épen az ilyenek válnak legalább is hűségesebb templombjáró és úrvacsorázó egyháztagokká, mint amilyenek addig voltak.

Mi lett volna és lenne még mindég a mi teendők? Az, hogy igyekeznünk kellene a református intelligencia szükségletét ebben az irányban is száz százalékgig kielégíteni! Mert a Budapestre legújabbban tervezett leányintézet nem pótolhat minden hiányt. Amint láttam és láthatja mindenki, akit érdekel, az ilyen általános műveltséget adó intézetekben a legnagyobb súlyt a nyelvekre helyezik, egyéb hasznos dolgok mellett. Micsoda lelki tökélet jelentene egy református leánynevelő intézet, amelyben német, francia és angol diakonisszák, mint nyelvtanárnők, és kiváló magyar keresztény személyiségek adnának a magyar úri családok leányainak tiszta, bibliai légkörben kimondottan keresztényen és amellet magas nivójú szellemi nevelést. Amint tudjuk, a diakonissza úgy a nyugati államokban

sokkal, de sokkal fejlettebb. Németországban előkelő úrilányok, nemes családok gyermekei, grófkisasszonyok elmennek diakonisszának, nem jeletene-e mérhetetlen lelki meggazdagodást a velük való lelki együttműködés?

Ezen a ponton kapcsolódik be a következő láncszem; milyen fájdalmasan érezzük a hívő református intelligencia hiányát! Hiányzanak a férfiak és nagyon hiányoznak a nők! A nevelők, az anyák, a női ideálok! Az egyházuk mellett örömmel bizonyosságot tevő, érette áldozni tudó, örömteljes, töndöklő református női lelkek! Akik nem gyűlölködnek, gögösködnek, fennhéjásznak, mint a katolikusok, de nem is jönnek zavarba és nem kezdenek dadogni, ha annak a bevallásáról van szó, hogy ők reformátusok. De akik viszont református voltukat nem a tagadásban, a felvilágosult semmihivésben, a buzgó katolikus kinevetésében, öszinte és leleplezetlen bibliaiszonyban keresik, találják és élük ki!... E sorok írója világért sem akarná a pesszimizmus fekete szemüvegét ráerőszakolni a szíves, esetleg nem szíves olvasó szemére... nem tesz ő egyebet, minthogy egyszerűen rágondol azokra, akiket ismer, akikkel együtt él, akik az anyakönyv szerint reformátusok. Alkalmam volt megjeleneni olyan körben, ahol a róm. kat. egyház nagyon kis százalékkal, a református ellenben igen nagyval volt képviselve, az anyakönyv szerint. Abban a körben a katolikus percent vitte a szót, uralta a helyzetet, emelte és dicsőítette a maga egyházát, jeltte ki a maga agresszív katolikus hitéletét (!?), mg a túlnyomóan református többség részint fásult, részint cinikus közönnnyel hallgatta, részint nem szünt meg oldalrugásokat osztogatni a maga egyházának, ahol is a jót nem látja meg, de a szennyest kitergette a katolikus félnek nagy gyönyörűségére. Ellenben hivatalomnál fogva volt alkalmam olyan testületben is megjeleneni, ahol a református vallásfelekezeti volt igen-igen kis százalékkal képviselve a túlnyomó kat. többség mellett, és utólag némi keserű öngúnnyal állapíthatom meg, hogy az illető református egyháztág a velem, mint a református egyház odaküldött képviselőjével való találkozást is kerülte; mástól tudtam meg, hogy református! (Vagy talán csak én voltam ilyen „peches“?) Felvonul a lelki szemeim előtt a református intelligenciának, különösen a nőknek tiszteletreméltó és díszes serege, amelyik a református vallást egyszerűen nem tartja a „bon tonhoz“ tartozónak, sőt a katolikus püspöknek kiutalt áhíthatos kézsók arra enged következtetni, hogy ők magasabb, vagy ha úgy tetszik: mélyebb lelki élet után vágyódnak és olyan szívesen behódolnának a pápának, akinek szava tudvalevőleg Krisztus szava! Ha pedig a szíves olvasó erre azt az ellenvetést teszi, hogy ő egészen más női típust is ösmer, úgy én sietek kijelenteni, hogy: én is, de most nem ezokról van szó! Vannak hívő, bibliaolvasó református asszonyok és leányok, akik egy áldott kis sereget alkotnak a Jézus lábainál, de ha a szíves olvasó úgy hiszi, hogy ezeknek, az ilyeneknek nagy sokasága mellett és miatt az előbbiekről nem érdemes beszélni, úgy a legjobb

lélekkel azt kívánjuk: legyen neked a te hited szerint!

A következő és utolsó gondolatot az a cikk érlelte meg, amely e lap hasábjain pár héttel ezelőtt megjelent. Címe: „A tarka főkötös kalárisos papnék“ (1928. február 11.). A cikk alatt ott látom a Szerkesztő úr megjegyzését, többek között ezt a két szót: „a papnék példaadása“. Úgy van! Mindazon követelmények, amiket a református nővel szemben felállítunk, megáradnak és harsogó hanggal eget kérnek akkor, ha a papnékról vagy a papkisasszonyról van szó! Mi a pap? Misszionárius! Jaj neki és a gyülekezetének, ha senki sem küldte, hanem csak ő ajánlkozott! A papnék a misszionárius felesége, a család a misszionáriusnak, Isten küldöttjének a családja! Ennél nem több, de nem kevesebb! Isten ugyanaz Madagaskár szigetén. Aki Magyarországon, A Délafrikában működő misszionáriusra éppúgy áll az, hogy: „Nálam nélkül semmit sem tehettek“, mint a baranyai kis, vagy a hajdúsági nagy egyház lelkészére. A lelkész családja a lelkész legszűkebb munkaterülete; itt, ezen a munkamezőn teszi ő le a vizsgát mindennap Isten és emberek szeme előtt a *cura pastorális*-ból! Mivel pedig a vallás, a hitélet az életnek minden megnyilvánulására kiterjed, a papcsalád öltözködése *pecsét* a férj, a család-apa lelkészi hűsége mellett! Mert ha előfordulna az, hogy a paróchia nőtagjai elfelejtenék, vagy soha meg sem gondolták volna, hogy Krisztus nemcsak a szombatnak, de a divatnak is Ura, akkor ebből nagyon szomorú következmények származnának a lekipásztorra nézve. Hitelét veszítené az az evangélium, amely épen a paróchia kapuján belül bizonyul erőtlennek, nem venné senki komolyan azt, amit elsősorban nem vesz komolyan a lelkész *családja*, nagyon könnyen az a meggyőződés alakulna ki, hogy a pap csak hivatalból beszél, neki ez az *üzletága*, és a papcsalád tagjai úgy tekintetnének, mint élő tiltakozás az evangélium komolysága ellen! „Ne vegyétek komolyan, amit apánk mond, hiszen mi se vesszük komolyan!...“ De, ugye, ez az eset nem fordulhat elő?...

n—ó.

Egyház

Belmissziói szemlélődés.

— Válasz Márokpapiba. —

Kedves Barátom és Testvérem! Szerény személyemet soha nem tartottam sem annyira nagyinak, sem annyira érdemesnek, hogy akár buzdítás, akár támadás szándékával, nyílt levélnek tárgya lehessen. Most sem tartom. De ha már napvilágot látott nekem címzett leveled — kötelességem a válasz-adás. Köszönöm a testvéri szeretetet, mely eszedbe juttatott s amely leveled sorából kicsendült, de ne vedd zokon, ha ép ilyen szeretettel elhárítom magamtól azokat a jelzőket, amelyekkel az én igénytelen írói munkásságomat jellemezted. Legyen mentséged a szeretet.

Nyílt leveled lényege abban kulminál, hogy régen nem olvastad az írásaimat s felteszed, hogy én „haragszom“, vagy fogadást tettem a mélységes hallgatásra, mert — így gondold — valaki, vagy valakik megbántottak engem. Amikor velem kapcsolatban ezt felteszed s valami megbántást emlegetsz, bizonyára egyházmegyénk őszi közgyűlésére gondolsz, ahol néhány lelkészársam kifogást emelt az ellen az őszinte hang ellen, amelyet e lap hasábjain megjelent „Belmissziói jegyzetek“ c. sorozatos cikkeimben használtam. Szóval, felakartak világosítani — mint az olyan fiatal kollegát szokás —, hogy az egyházi élet mezején mit szabad meglátni, meg is írni és mit nem. Csak látod — kedves barátom — ők is elkövettek egy nagy hibát — szerintem. Nem vigyáztak arra, hogy mindenki a „nagy hang“ szerint igazodjék s így megtörtént az a furcsaság, hogy gyűlés után még többen megmosolyogták a hevülékeny kritikuskokat s baráti buzdításul megszorították a kezemet. Úgy, mint Te cselekedted most, amikor írtál.

Hát — mit gondolsz — ezért kellene nekem haragudnom? Fogadást tennem? Én sem elismerésre, sem gáncsolásra nem pályáztam megjegyzéseimmel, de, ha a reakció mindkét fajtáját kiváltották soraim — igazi célokat elértem, mert szavam nem lett pusztában kiáltott szó. Ezzel is közelebb jutottunk a különböző nézőpontok tisztázásához s annak megértéséhez, hogy az a furcsán hangzó belmisszió nem a „nöegylet“ megalakításával, hanem a legelemibb lekipásztori és tanítói kötelességek becsületes teljesítésével kezdődik.

Ha testvéri szeretettel meg akarjuk egymást érteni, mindenekelőtt tisztában kell lennünk egy nagyon egyszerű igazsággal. A mi gyülekezeteink lelki újjászületése csak abban az esetben várható, ha előbb a meglevő hibákat, mulasztásokat tüntetjük el s csak a már rendbehozott fundamentumon kezdjük építgetni a belmissziói munka újabb alkotásait. Első feladat tehát azoknak a kisebb-nagyobb gyöngeségeknek, hiányoknak a felismerése és őszinte feltárása, amelyeknek igen nagy része megszokottságánál fogva nem is feltűnő, de lényegében akadálya és kerékkötője a tisztább, magasabb lelki élet kibontakozásának. Az elmúlt nagy viharokban sok és nagy sebet kaptak gyülekezeteink s a belmisszió gyógyítani, új életet kelteni akar. De minden gyógyítás feltétele a betegség felismerése. Tehát nem is álmodozhatunk addig jelentősebb belmissziói eredményekről, míg alázatos és őszinte lélekkel szét nem nézünk a magunk gyülekezete körében s meg nem látjuk azt a sok külső és belső teendőt, amiket eddig vagy nem vettünk észre, vagy nem akartunk észrevenni.

Lássuk az érem másik oldalát. A közgyűléseken elhangzó esperesi jelentésekben egész természetesnek tartom a szokásos megállapítást, hogy „az egyházmegye területén mindenképpen ékesen és szép rendben vannak“. Mondom — természetes és nagyon furcsa lenne fenn, és lenni, ennek az

ellenkezője. De kedves barátom, láttál-e Te már olyan embert, aki szépnek és rendesnek ne tartotta volna azt a községet, amelyet a toronyból nézett meg? Hátha meg pátriája is? Aki a toronyból néz, az tájképet lát s nem a hétköznapi szürke valóságát. Ez azonban távolról sem vádolás. Az egyházmegyék vezetőinek sem idejük, sem alkalmuk nincs és nem is lehet, hogy az egyes gyülekezetek hitéletét a köznapok apró s néha: prózai részleteiben is megismerjék, azért egészen természetes, hogy más szemüvegen nézi a dolgokat az, ki a toronyban van s megint máson az, aki a torony aljában ül és okosabb híjján: cikket ír. Elhiszed-e nekem, hogy jaj lenne nekünk, ha a szó teljes értelmében komolyan vennők s elhinnők az általánosítást, hogy minden rendben van. Ez azt jelentené, hogy vagy elérkeztünk a halál kapujához, mert minden általánosság beleolvad a lét szürke semmiségebe, vagy megérkeztünk már az Isten országa kapujához, tehát már semmi tenni való sincs. Maradhat minden úgy, ahogy van! Van-e, aki ezt elhiszi?!

Ezeket a „szép rend” alatt lappangó, hivatalos jelentésekben nem szereplő, de néha súlyosabb jelleget öltő tüneteket vettem szemügyre — egyesek által kifogásolt megjegyzéseimben. Ez bizonyos mértékben kötelességem is, a reám ruházott tisztségnél fogva. Az itt-ott mutatkozó hiányok, közönyösségek őszinte feltárása s úgy a magam, mint mások gyógyításának jó akarata volt a célom. Nagyon sajnálom a tervéri megértés és szeretet hiányát azoknál, kik soraim mögött mást kerestek s őszinteségemet rosszakaratú kritikának nézték. „kitergetés”-nek nevezték, mert bántani senkit sem akartam. Aki nem elfogult lélekkel, hanem figyelemmel olvasta cikkemet, azonnal megláthatta, hogy az egyházmegyénkől beérkezett belm. jelentések csak tárgyi alapul, mintegy eszméletlenül szolgálták megjegyzéseimhez, de a felemlített példák nagy része nem, vagy nemcsak beregi specialitás. Két dolgot állíthatok nyugodt lelkiismerettel: a rend mögött itt sincs több és nagyobb baj, mint másutt s a másik: amit írtam, az mind igaz.

Hogy a református gyülekezetek hitéletében elvétel és általában mutatkozó szomorú jelenségeket az innen beérkező jelentésekhez kapcsoltam, ez csak annyira lehet szokatlan, mint annak a tengervizsgáló amatőrnek az eljárása, ki jó szándékú munkájához csak egy „csonka” vederral merít a nagy tenger vizéből. Lehet, hogy a parányi rész nem fed mindenben a nagy egész ismérveit, de azért sem őt, sem engem nem lehet elfogultsággal vádolni; különösen azért nem, mert írásaim igen komoly szentenciáját első sorban önmagamra s munkámra kell vonatkoztatnom. A legnagyobb felelősség az enyém. M.helyt valaki soraimból cáfolja meg lelkeszi munkámat, életemet s rámutat arra, hogy én „vizet predikálok és bort iszom”, akkor, de csak akkor következik be, amit hittél: bűnbánó megadással leteszem a tollat s beállok magam is azok közé, kik nem alusznak ugyan, de vallják a régi, nagy igazságot: „aki alszik, nem vétkezik!”

Végül hadd köszönjem meg szíves soraidat. Jól esett, mint egy meleg baráti kézszorítás. Láthatod, hogy nincs harag az én szívemben. Ha élünk: a „Belmissziói jegyzetek”-ben ismét találkozunk. Nem mint ellenség, hanem mint jó barát. Mint testvér. Mint ugyanazon szőlőskertnek egyformán szegény, napestig dolgozó munkásai, kik egykor szemlesütve, kipirult arccal, de mindnyájan megállunk számadásra a mennyei Gazda előtt. . .

Testvéri szeretettel köszönt:

Kelemen Gyula,

e. m. belmissziói előadó.

Lelkésznevelésünk revíziójához.

Gyönyörűséges eszmecsere folyik most erről e lap hasábjain Andrassy Kálmán és Révész Imre között. Nem az ő beszélgetésükbe akarok belekontárkodni, hanem mint a nem laikusok felfogása szerint is ma a legfontosabb kérdéshez, szükségesnek tartom a szerkesztőség becses engedelmeivel a minél több oldalról való őszinte hozzászólást. Ezt kísérlem meg.

Ha lelkésznevelésünk problémájáról, revíziójáról akarunk beszélni, akkor a teológusok tanításánál és tudományos kiképzésénél jóval meszebbre kell mennünk. Helyeslem a róm. katolikusok eljárását, mert még a teológiára való *beiratkozás előtt*, már a középiskolában megkezdik a lelkésznevelést. Sőt még tovább kell mennünk: a közvélemény irányítása is hozzátartozik a lelkészneveléshez. Úgy értem a dolgot, hogy nem mindegy az, mit tart a közfelfogás a lelkeszi hivatásról.

Arra kell törekednünk, hogy a közvéleményben, mint valóság és igazság éljen az, hogy református papi pályára lépni, sőt helyesebben (emberileg szólván): a református lelkeszi hivatást választani nagy dolog, mert református lelkipásztornak *lenni nagyon nehéz!*

Nagyon nehéz pedig azért, mert sokat és komolyan kell tanulni latinul, görögül, héberül és valamelyik világnyelven: angolul, németül, vagy franciául. S szemeszterben és amellet sok és súlyos tantárgyat, sőt az orvosi tudományból is valamit az egészségügy keretében. (Ma már mindenki tudja, hogy nem árt a sok tanulás, sőt nagyon is jó az, persze annak, aki arra született!...)

Nagyon nehéz a lelkipásztori hivatás, mert igen kemény szolgálattal és nagy felelősséggel jár az egyházi, gyülekezeti és társadalmi életben!...

Eleddig a közvélemény és a papi pályára készülő ifjúság is úgy tudta, hogy a református lelkésznek a legkönnyebb és legjobb a dolga! Olesón és könnyen kitanul a Kollegiumban. Azután pedig megúsztatja az életet hetenként egy-két prédikációval. Nem parancsol neki senki. Nem felelős semmiért senkinek. Gyöngy élet. Katonának sem kell lennie. (Bizony nagy kár, hogy legalább egészségügyi, testnevelési, cserkészeti kiképzést nem kap a teológus a vakációban!...)

Nem mondom én, hogy így van, de a laikus és ferde közvélemény meg a maturanusok így tudják!...

Hogy pedig a közvélemény a fentebb rajzolt hivatás nehéz voltáról kialakuljon, ahhoz az kell, hogy csakugyan úgy is legyen. Az egyetemes egyház pedig adjon munkát és szolgálatot minden végzett teológusnak (meg természetesen fizetést is) kit-kit a legmegfelelőbb helyre állítván!...

Tudja meg minden szülő és minden ifjú, hogy református lelkésznek lenni a legnehezebb hivatás, mert földi vagyont és kincset nem gyűjthet, de ráadásul sok bajjal és háborúsággal kell élnie!...

A hitetlen, modern és divatos eszme áramlatoknak ő áll legjobban útjában!... A világnézeti harcok tüzeinek központjában is ő van. A szekták futkározó szövői együgyűen vagy alattomosan őt igyekeznek kikezdeni elsősorban, az ő tekintélyét próbálják lejáratni, az ő emberi gvarlóságait fújják fel legnagyobbira, ami másban erény, nála azt is hibának veszik...

Maholnap ott tartunk, hogy a lelkészi hivatásunk végzésénél a súly nem a vasárnapi prédikációk elmondásán lesz (ami nem baj), hanem apológétáknak, hitvitázóknak, agitátoroknak kell lennünk (azt hiszem Amerikában már régóta így van?...), ami azért baj, mert saját híveinkkel szemben, saját híveink érdekében kell ezt a legtöbb helyen majd végeznünk.

Ne érveljen azzal senki, hogy akkor nem fognak jönni a lelkészi pályára, ha így mutatjuk be. Jézus még többet mondott: a rókáknak van barlangjuk, a madaraknak van fészük, de nekem nincs hol lehajtsam fejemet s titeket is üldözni fognak!... Azért mégis voltak apostolai!...

Vajjon nem abban az irányban halad-e a fejlődés (vagy sülyedés?), hogy ismét úgy legyen?... És apostolokra, misszionáriusokra lesz inkább szükség (nem vasárnapi szónokokra, pedig de felséges és drágalátos dolog az!...).

És valljuk meg, hogy mi leginkább vasárnapiak (és ünnepiek) vagyunk, ami nyilvánvalóan csak hetedrészre annak, aminek lennünk kellene!...

Szamoskér.

Kósa Béla.

Közélet

A nánási református egyház ünnepe.

Nevezetes napja volt vasárnap a nánási református egyháznak, mert ezen a napon folyt le Somogyi Pál református lelkész ünnepélyes beiktatása megboldogult Benkő Lajos örökébe.

Az ünneplés tulajdonképpen szombaton d. u. kezdődött, amikor az új lelképásztor megérkezett. Az állomás peronját teljesen megtöltötték az új lelkész tisztelői és barátai, akik a vonatból leszálló Somogyi Pált lelkes éljenzéssel köszöntötték.

Az ünnepies beiktatás vasárnap délelőtt történt. A templomot zsúfolásig megtöltötte a közönség, melynek soraiban a tisztánnevelési egyházkerület több előkelő tagja is jelen volt.

Az esperes úr megbízása folytán a beiktatást Kolozsvári Mihály lelkész, egyházmegyei tanácsbíró végezte, aki lendületes szavakban a lelkészi hivatástól új lelkész társát annak a hivatásnak teljesítésére buzdítva átadott neki egy díszes bibliát.

Az új lelkész szárnyaló imában kérte Isten áldását működésére, a gyülekezet felvirágzására. Majd Pál apostol I. Kor. II. r. 2 v. és a Gal. VI. r. 14 v. alapján szépen kidolgozott beszédben a gyülekezet elé tárta azokat az érzelmeket, melyek lelkét eltöltik s ismertette azokat a célokat, melyek megvalósítására munkáját és életét felajánlja.

Az áhitat emeléséhez nagyban hozzájárult Fehér János segédlelkész tiszta csengésű éneke és a Városi dalárda gyönyörű férfikara.

Istentisztelet végeztével a presbiterium is gyűlést tartott, amelyen mintegy huszonöt presbiter vett részt, rajtuk kívül az érdeklődők teljesen megtöltötték a termet. A lelkészelnök imája után Péntes László üdvözölte a beiktatott lelkészt néhány keresetlen szóval, majd pedig Mikó József igazgató köszöntötte, mint az iskolaszék leendő elnökét. Mindkét beszédre külön-külön válaszolt Somogyi Pál lelképásztor, megköszönve az üdvözlést.

Az új pásztorot mi is bizalommal üdvözöljük, működésére Isten gazdag áldását kívánjuk.

Külföld

A mexicói „keresztyénülözést” a római katolikus beállítástól kissé eltérő színben tünteti föl az a hitelesnek látszó adat (Christliche Welt 1928 márc. 3. a Christrán Herald 1927 jan. 8-iki cikke nyomán), hogy a Calles-kormány 1927 január 1-éig 80,000 újszövetséget nyomtatott ki és terjesztett el a lakosság között, amíg a megelőző évtizedekben a mexicói katolikus papság és a tőle fölízgatott tömeg fanatizmusa következtében nem egy protestáns bibliaterjesztő szenvedett súlyos bánatnokat, bebörtönöztetést, sőt még halált is. Egyébként a Calles-kormány belügyminisztere, Saenz Aron, ezelőtt protestáns lelkész volt és a Keresztyén Ifjúsági Egyesületek mexicói nemzeti szövetségének ma is elnöke. Hogy a jelenlegi vallási polgárháború nagyon szomorú jelenség s benne mindkét oldalról, tehát a kormány oldaláról is, történnek durvaságok és kegyetlenségek, az bizonyos, de nem kell elfelejteni, hogy a polgárháború kitörésének végső oka nem a Calles zsarnoksága és vallásgyűlölete (noha még az európai róm. kath. lapok is csak így emlegetik őt: „Diokletianus a mellényzsebben”), hanem a régebbi hatalmi pozícióit mindenáron visszaszerezni törekvő mexicói római katolikus papság elvakultsága, amelyre, sajnos, a Vatikáné — ebben az ügyben is, egyébként is — még rádupláz.

Mussolini multkori önértékes nyilatkozataival szemben a déltiroli ügyben tény, hogy a fascista kormány a német nyelvű vallástanítást tiltotta, pedig Bogen tartományban az olasz kormány által

eszközölt népszámlálás 47,700 olasszal szemben 205,300 németet mutatott ki!

Benigni prelátusnál, X. Pius pápa volt magán-titkáránál, az olasz kormány a Vatikán ösztönzésére házkutatást tartott, mely alkalommal kiderült, hogy a prelátus az értelmi szerzője egy Párisban névtelenül megjelent *jezsuita-ellenes könyvsorozatnak!* — Úgy látszik, odaát „a hegyen túl” sincs mindenki egyformán meggyőződve a jezsuitarend munkálkodásának keresztényi szempontból hasznos, üdvös, nélkülözhetetlen voltáról.

Az orosz kommunista pártnak 1.061,860 tagja van: ezek közül főiskolai végzettsége csak 8396-nak van, 84,111 végzett csak középiskolát. 943.360 csak elemi iskolát (vagy legalább írni és olvasni tud), 25.993 párttag pedig analfabéta. Ennek a pártnak van ma egy százmilliós nép sorsa a kezében!

A svájci református lelkész-társaság kezdeményezésére a zürichi pékmesterek és pékmunkások közös értekezletre ültek össze, amelyen egy-értelműleg kimondták, hogy az éj-zakai pékmunka megszüntetendő, mivelhogy semmi egyéb indoka nincs, mint a lakosság egyrészének az az önző kívánsága, hogy friss süteményt kapjon a reggelijéhez. A szociális gazdasági kérdéssel ily irányban gyakorlatilag is foglalkozni mindenütt kötelességük volna a lelki pásztoroknak, még ha néha kényelmetlen is kissé!

Irodalom

Dolgozatok a református theologiai tudomány köréből címmel a kolozsvári theologiai fakultás tanárai egy nagyon értékesnek ígérkező füzet-sorozatot indítottak meg, amelynek 1. száma dr. Gönczy Lajosnak: *A református egyház kultusza* c. kiváló értékű előadását hozza (különlenyomatként Az Útból). Magyar nyelvű liturgikai dolgozatoknak, különösen olyanoknak, amelyek tiszta református elvi alapon nyujtanának magas szempontú tájékoztatást kultuszunk és kulturreformunk bonyolult kérdéseiről, éppen nem vagyunk bővében. Ezért is örömmel üdvözöljük s lelkész-társainknak a legmelegebben ajánljuk komoly tanulmányozásra a Gönczy Lajos füzetét; az egész vállalkozásnak pedig — ismerte írójának és kiadóinak magas, tudományos és irodalmi színvonalát s a református theologia megújulására irányuló energikus törekvéseit — a legszebb várakozásokkal nézünk elébe.

Különfélék

Március 15-ét hagyományos ünnepi keretek között ülte meg Debrecen társadalma. Reggel 8 órakor alkalmi istentisztelet volt minden templomban, valamint 9 órakor a Kossuth uccai templomban, ahol a Dóczy-intézet ünnepélye ment végbe és 10 órakor a Nagytemplomban, ahol dr. Révész Imre lelképásztor tartott predikációt. A vármegye-

háza dísztermében volt fél 11 órakor a Bajtársi-szövetségek emlékünnepélye, melynek keretében dr. Kovács Andor egyetemi tanár tartott ünnepi beszédet. Ünnepség után a Bajtársi-egyesületek megkoszorúzták a Kossuth-szobrot. A református főgimnázium 11 órakor tartotta ünnepélyét az intézet tornacsarnokában, ünnepi beszédet tartott Buchwald Béla, az „Arany János Önképzőkör” elnöke. Az Egyetemi Körnek délután fél 3 órakor ment végbe az ünnepélye a Kollégium udvarán és a Petőfi-szobor előtt a polgári és katonai hatóságok részvételével. A református tanítóképzőintézet ifjúsága délután 5 órakor a Kollégium dísztermében rendezett emlékünnepélyt, melynek keretében dr. Ecsedi István egyetemi m. tanár tartott előadást. A Keresztény Ifjúsági Egyesület este 8 órakor tartotta ünnepélyét a MANSz. dísztermében. Beszédet tartott Úray Sándor lelkész. A Kálvinisták Templomegyesületének „Révész Bálint” cserkész-csapata este fél 8 órakor rendezett ünnepélyt a Kollégium dísztermében. Előadást tartott dr. Révész Imre lelképásztor. Alkalmi ünnepélyek voltak még az összes református elemi iskolákban is. A város társadalmi egyesületei is tevékeny részt vettek március 15. nyolevanadik évfordulójának megünnepelésében.

Egyházi tisztség és reverzáls. Ezt a levelet kaptuk: „Méltóságos Szerkesztő Ur! Egyik egyházmegyénkben az ügyészi igen fontos állást olyan különben kiváló egyén tölti be, aki családjában *reverzálist* adott református egyházunk *kárára*. Kérem egyházjogászai nagybecsű véleményét, hogy nem követett-e el híhűségben ütköző cselekedetet az elnökség akkor, midőn az ügyészt feleskette? Annyival inkább bátorkodom a kérdést Méltóságodhoz intézni, mert éppen ezen egyházmegyének bírósága — évekkel ezelőtt — egy tekintélyes állású református presbitert presbteri tiszttől azért fosztotta meg, mert ez is *reverzálist* adott egyházunk *kárára*. Irányadó választát kérve vagyok kiváló tisztelője Senex” A tényállás nincs elég pontosan elénk tárva. „Aki családjában *reverzálist* adott...” ez nagyon sok mindent jelenthet. Lehet szó nagykorú gyermekekről, sőt esetleg mostoha gyermekekről is. Ha az illető *maga* adott, vagy *atyai hatalma alatt álló* gyermekének adni engedett egyházunk *kárára* *reverzálist*: akkor bizony nem alkalmas az egyházi fegyelem fenntartásában nagyon fontos ügyészi tisztt betöltésére. Am ha mégis megválasztották: az egyházmegyei elnökségnek *kötelessége* volt felesketni. Mert az incapacitas megállapítása nem az elnökség, hanem a bíróság dolga. Tehát akinek kifogása van, ott panasolja. K. B.

A Kálvinisták Templomegyesületének vallásos szakcsoportja jól sikerült összejövetelt tartott március 16-án, délután 6 órakor a kollégium dísztermében. Előadást tartott ez alkalommal Nagy István belmissziói lelkész. Énekelt Törös Károly református tanító Szele Paula tanítónő zongorakiséréte mellett.

A Keresztény Ifjúsági Egyesületek budapesti központi épületére eddig 20.000 P megajánlás történt, melyből 8000 P-t be is fizettek.

Harangszentelés. A lipótmezei elmeógyógyintézetben március 11-én avatták fel a népjóléti minisztérium által a protestáns istentiszteletek céljára adományozott harangot és harmóniumot.

A debreceni Tisza István Tudományos Társaság I. osztálya márc. 13-án, d. u. 5 órakora kollégium disztermében felolvasó ülést tartott. Elnöki megnyitó után dr. Rácz Lajos, a sárospataki kollégium kiváló professzora tartotta meg székfoglaló előadását „Keleti hatások a görög filozófia kezdeteire”. Ezután a távollevő dr. Sz. Kun Béla egyetemi tanárnak „A református gyülekezet papválasztási jogáról” szóló értekezését olvasta fel dr. Darkó Jenő egyetemi tanár. Végezetül dr. Mitrovics Gyula egyetemi tanár tartott előadást: „A magyar irodalom esztétika története” címmel.

A Hitvédelmi Szakosztály március 20-án összejövetelt tart, mely alkalommal dr. Ecsedi István egyetemi m. tanár a Szentföldről tart előadást.

A csapókerti imaházban jól sikerült vallásos délután volt március 11-én, délután fél 3 órakor. Prédikált dr. Erdős Károly lelkészkepző-intézeti igazgató.

Dunaszentbenedeken március 28-án ifjúsági kerületi konferencia lesz, melyen három környező gyülekezet ifjúsága vesz részt.

Nyugalomba vonuló lelkészek. Kiss Gyula telkibányai és Botos József parasznyai lelkészek hosszú, érdemes szolgálat után, 1928 május 1-től nyugalomba vonulnak.

A szegedi református énekkar március 14-én tartotta harmadik alapítási hangversenyét.

A békés-bánáti református egyházmegye tavaszi közgyűlését március 28-án tartja Szegeden.

Újszegeden missziói lelkészi állást kíván szervezni a szegedi református egyház. Az építendő imaház és paróchia részére Szeged városa szép telket adományozott az egyháznak.

A kecskeméti református nőegyesület elhatározta, hogy csatlakozik a budapesti Lorántffy Zsuzsanna Egyesülethez, mint anyaegyesülethez, hogy így az együttműködés ereje által nagyobb munkát végezhesen.

A nagytiszteletű lelkész úrakat értesitem, hogy a debreceni Kollégiumban a húsvéti electiót március hó 30-án tartjuk meg. Kérem azokat az egyházakat, amelyek nem kérnek legátust, vagy specifikálni kívánnak, hogy erre vonatkozó értesítőket március 27-ig küldjék be a Kollégium igazgatóságához, mert később érkező jelentést már nem áll módunkban figyelembe venni. Az 1927. évi 163. sz. egyházkerületi határozat szerint az egyházi I. t.-c. 144. §-a értelmében csak azok a főiskolák küldhetnek legátust, amelyeken theologiai fakultás van. Az egyházközség tehát csak olyan református vallású tanulót fogadhat legátusul, akit ilyen főiskola küld ki és specifikálási jogát is csak úgy gyakorolhatja, ha a legátusul kívánt debreceni

kollégiumi tanulót a Kollégium igazgatóságától kéri. Legátusnak a hivatalos forma mellőzésével való fogadása az egyházi törvénybe ütközik. Az 1925. évi 115. sz. egyházkerületi végzés szerint az egyház ugyanabban a tanévben csak egyszer specifikálhat. Debrecen, 1928 március 14. *Karai* Sándor kollégiumi igazgató.

A Török Balint Oserkészcsapat Mezey Béla vt. lelkész kerületi vezetőtiszttel vezetése alatt március 11-én tette le fogadalomtételét szép ünnepség keretében.

Vallásos estély volt az Ispotály-templomban március 11-én, délután 5 órakor. Bibliát olvasott és imádkozott Felker János lelkész. Prédikált Nagy István belmissziói lelkész. Felolvasott Molnár Ferenc lelképásztor. Szavalt Batta Zoltán hittanhallgató. Hegedűszólót adott elő Timáry Mária. Énekelt Ury Lajos református tanító. Utóimát mondott Nagy Sándor segédlelkész.

A Kossuth-utcai paróchiális kör református Nőegyesülete összejövetelt rendezett március 14-én, délután 5 órakor a DMKE disztermében. Magyar Bertalan segédlelkész imádsága után Madar Zoltán segédlelkész tartott bibliamagyarázatot. Kovács Ilonka és Batta Zoltán theologus szavaltak. Felolvasást tartott Madar Zoltán. Záróimádságot mondott Baja Mihály lelkész. A Nőegyesület munkássága szép eredménnyel folyik. Most már megkezdődtek a varróórák is a Pacsirta-utcai református elemi iskola egyik tantermében.

Szervezkedik a református ifjúsági munka. A református titkár február 22-én újra megkezdte munkáját. Ezen a napon a cigándi ref. ifj. egyesületet látogatta meg. A csaknem 20 éves munka kimondotta a ref. központhoz való csatlakozását. A nagyobb fiúk maguk szervezik a munkát a serdülő ref. ifjak között. — Erdőbényén úgy a ref. fiú-, mint a leánymunka erős lendülettel folyik az Ébresztőnek nagyszerűen bevált heti programjai szerint. — Bodrogkeresztúron a ref. titkár látogatása alkalmával kimondották az ifjúsági munka újból való megkezdését. — Egerben február 26-án népes szeretetvendégség keretében tette le 33 ifjú a fogadalmat a titkár kezébe. Az egyház a templom alatti tágas és vonzó helyiséget bocsátotta rendelkezésükre. — Diósgyőr-Vasgyárban egyelőre bibliaköri formában folyik a ref. ifjúsági munka. Febr. 28-án a kondói ref. ifjúság mondotta ki a központhoz való csatlakozását. — Putnokon egy éves erőteljes munka folyik. A fiúk Bethlen Gábor és a lányok Lorántffy Zsuzsanna egyesülete szintén csatlakoztak a központhoz. Szép zászlójuk és hetilapjuk van. — Ondon négy csoportban van megszervezve az ifjúsági munka. Mind csatlakoztak a központhoz. Az egy éves ifjúsági munka eredménye, hogy a korcsmáros elhurcolódik Ondról, mert nem tud megélni. A fiúk maguk választottak két bírót, akik biblikus fegyelmet gyakorolnak tagjaik felett. Március 4-én a rákospalotai egyesület segítségével megindult Újpesten az ifjúsági munka.

KUN JÓZSEF késműves és műköszörűs Debrecen, Széchenyi-utca 1. sz.

A **Mácsai Dalkör** március 10-én, este 8 órakor a református főgimnázium tornacsarnokában a Hajdúnánási Dalárda közreműködésével jól sikerült hangversenyt rendezett.

A **husvét előtti németországi tanulmányút** mindenfelé nagy érdeklődést váltott ki. A tanulmányút március 29-én indul Budapestről s a következő városokat látogatja meg: Bécs, Salzburg, München, Stuttgart és Nürnberg. Visszaérkezés Budapestre április 5-én reggel. Részvétel díja fiatalembereknek 115 pengő, helmissziói munkával kapcsolatos nőknek 25 éven alul 135 pengő. A tanulmányút a huszonötös létszámhoz van kötve. A részvételi díjban benfoglaltatik: útiköltség (Budapesttől Budapestig), étkezés, szállás és vizumok. A tanulmányút hossza 1950 km. Jelentkezni lehet a Keresztény Ifjúsági Egyesületek címén, Budapest, IX., Üllői-út 29., II. emelet, útlevel és 20 pengő jelentkezési díj beküldésével.

A szerkesztésért és kiadásért felelős a lap tulajdonos:
Dr. KUN BÉLA.

Postatakarékpénztári csekkszáma **143,916.**

Pályázat

a tiszaszentimrei református orgonista-kántortanítói állásra.

Fizetése: Különböző címeken 168 pengő. Buza 16 mázsa. Árpa 14 mázsa. Föld 15 hold (1200 □-öles). Természetben lakás és kert. Kántori stóla. Államsegély. — Köteleessége: az összes orgonista-kántori teendők végzése; a reá bizott osztályok tanítása; ifjúsági énekkar vezetése, helmisszió, vasárnapi iskola ügyeinek vitelében segédkezés. Allás azonnal elfoglalandó. Határidő: március 25. Személyes megjelenés — saját költségen — előnyt biztosít. — Pályázati kérvények ref. iskolaszékhez adandók be.

Presbyterium.

2-2

Schuller Sámuel

szobafestő, mázó és tapétázó mester
Debrecen, Simonffy u. 25. Telefon 806.

Templomfestést vállal.

Költségvetés díjtalan.

Szép és jó munkáért ezüst éremmel kitüntetve.

A szakértő biztonságával vásárolhat mindenki

Kardos László

vászon-, fehérneműek és kelengye üzletében
Debrecen, Kossuth-u. 9. Alapítva 1831. évben.

Legnagyobb vászonüzlet!

Jó minőség! Szabott árak! Nagy választék!

SZÁNTÓ JOZSEF

papi-, úri- és egyenruhakészítő szabó-cég

Hódmezővásárhely, Fő-tér (saját ház).

Számos elismerőlevél művészi, jó munkáért.
Eremkitüntetések különböző kiállításokról.

Legcél szerűbb ajándék lelkész urak részére a palást.

REV. SÁMUEL HORVÁTH
416 TENTH AVE., BOX 448
HOMESTEAD, PA.

1928. jan. 4.
AMERIKA.

Igen tisztelt Szántó úr!

A Brownsvillei egyház nőegylete általam küldi el a megrendelt palást árát, hogy az meglepetés legyen lelkészüknek. Kérem, hogy a rendelést haladéktalanul megküldeni méltóztassák a brownsvillei lelkész címére:

Rev. Barnabás Dienes,
307 Spring Str. Brownsville, Pa.
U. S. of America.

Kiváló tisztelettel:
HORVÁTH SÁMUEL.

REV. GEZA KOROCZ
180 HOME AVENUE
TRENTON N. J.
U. S. A.
AMERIKA.

Igen tisztelt Szántó úr!

A trentoni magyar református egyház presbiteriumának megbízásából az alábbi kéressel fordulok Önöz.
A külön papíron feljegyzett méretek szerint sziveskedjék az én részemre egy rövid papi tógát övvel; egy palástot, valamint egy nadrágot és egy papi főveget készíteni s a darabokat lehetőleg március 10-ikéig utánvétellel megküldeni a fentti címre.

Előleget nem küldünk, mert nem ismerjük az árakat. Arra kérem Önt, hogy a levél vétele után, sziveskedjék azonnal munkába adni a megrendelést s azonnal megírni, hogy mibe kerülnek a megrendelt darabok, hogy a megérkezéskor már tisztában legyünk azzal is, hogy mennyi vámot kell fizetnünk. Egyházmóról csak annyit írhatok, hogy ez magyar Amerikának legnagyobb egyházközsége s a híveimnek az az óhaj-tása, hogy a március 15-iki newyorki Kossuth-szobor teleplezésén már az Ön által küldött díszes papirruhában jelenhessek meg.

Amint a méretekéről látni méltóztatik, elég testes ember vagyok. Ide csatolok egy fényképet is.
Megjegyzem, hogy a méretek inch szerint vannak, épen azért ide csatolok egy amerikai mérőszalagot is s erről majd Ön lemérheti centiméterrel a szükséges adatokat.
Abban az édes reményességben, hogy a ruhákat minél hamarabb ki méltóztatik küldeni, honfitársi szeretettel vagyok
Trenton, N. J. 1928 január 30.

KOROCZ GÉZA,
református lelkész.

Lelkész és Tanító urak!

Tekintettel a mai nehéz anyagi viszonyokra,
az eddigi 6 havi hitel helyett

12 havi részletfizetés mellett
készítetek

papi és polgári öltönyöket, palástokat,
női szabóságomban kosztümöket, felöltőket és
mindennemű női ruhákat a legizlésebb kivitelben,
jutányos árak mellett.

TEGDES JÁNOS

női és férfi szabó Debrecen, Péterfia-u. 42. sz.

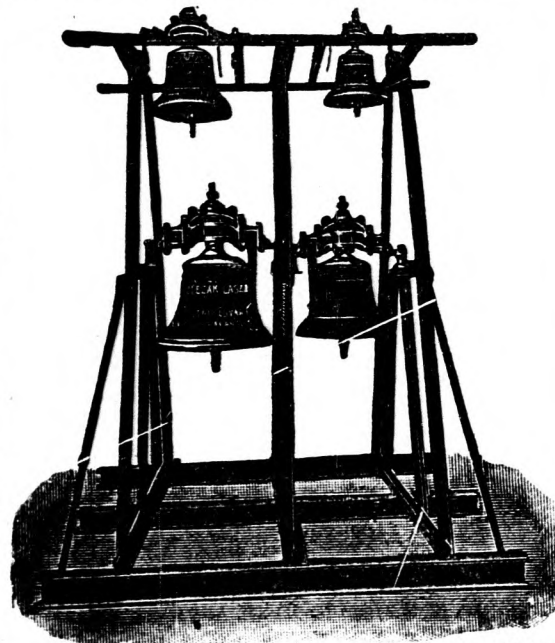
Debreczeni István
órasmester
Debrecen, Péterfia-u. 8.

Speciális órák javítása
Mindennemű órák raktára.

Az 1926. évi debreceni iparkiallításán díszoklevéllel, a budapesti és székesfehérvári orsz. kiállításon aranyéremmel kitüntetve.

SZLEZÁK LÁSZLÓ

harang-ércöntőde, harangfelszerelés és haranglábgyár
BUDAPEST, VI, FRANGEPÁN-UTCA 77. SZ.
(Saját házában). A nyugati pályaudvartól induló BUR vasúti „ÓR-HÁZ” megállóhely A) B) C) J) kocsikkal. Telefon: Lipót 913-53.

Az 1900. évi párisi világ, 1921. és 1923. évi vasipari kiállításon aranyéremmel, az 1925. és 1928. évi kézműipari tárlaton a m. kir. kormány által díszoklevéllel, az 1927. évi budapesti, székesfehérvári és szentesi kiállításokon a nagy aranyéremmel kitüntetve. — Számos egyházi elismerőlevél.

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedése

Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

Kitűnő fűtőképességű magyar „Perpetuum“-kályhák.

Magyar gyártmányú zománc-edények,
zsír-bödönök, disznóölő-kések, husvágó-gépek.

Telefon 6. és 15-48.

„Méliusz”

könyv-, zenemű-, papír- és írószerkereskedés
Iskolafelszerelési osztálya ajánlja alanti ár-
jegyzékében foglalt hazafias ünnepekre alkalmas

nemzeti zászlóit
és gyászszertartásoknál szükséges
lobogóit.

Debrecen, Ferenc József út 26

TELEFON: 2-70. TELEFON: 2-70.

Zászlóárjegyzék.

Cimeres zászlók.

1 drb Magyar nemzeti címeres merinói szintartó gyapju egybeszővött zászló 100 cm. hosszú, megfelelő széles rojttal, bojttal, rúd nélkül . . .	18.-
1 drb Hasonló kivitelben, 150 cm. hosszú és megfelelő széles . . .	22.-
1 drb Hasonló kivitelben, 200 cm. hosszú és megfelelő széles . . .	32.-
1 drb Hasonló kivitelben, 250 cm. hosszú és megfelelő széles . . .	36.-
1 drb Hasonló kivitelben, 300 cm. hosszú és megfelelő széles . . .	44.-

Cimer nélküli zászlók.

1 drb Magyar nemzeti címer nélküli merinói szintartó gyapju, egybeszővött zászló, 100 cm. hosszú, megfelelő széles rojttal, bojttal, rúd nélkül . . .	15.-
1 drb Hasonló kivitelben, 150 cm. hosszú és megfelelő széles . . .	18.-
1 drb Hasonló kivitelben, 200 cm. hosszú és megfelelő széles . . .	26.-
1 drb Hasonló kivitelben, 250 cm. hosszú és megfelelő széles . . .	32.-
1 drb Hasonló kivitelben, 300 cm. hosszú és megfelelő széles . . .	38.-

Gyapot zászlók.

1 drb Magyar Nemzeti gyapot zászló rojttal, bojttal, rúd nélkül, 50 cm. hosszú, megfelelő széles . . .	4.-
1 drb Hasonló kivitelben, 100 cm. hosszú és megfelelő széles . . .	8.-
1 drb Hasonló kivitelben, 200 cm. hosszú és megfelelő széles . . .	12.-
1 drb Hasonló kivitelben, 300 cm. hosszú és megfelelő széles . . .	16.-

Gyászzászlók és gyászlobogók.

1 drb Fekete gyászzászló, legjobb minőségű, szintartó merinói gyapjukelméből, 200 cm. hosszú, megfelelő széles rojttal és bojttal, rúd nélkül . . .	26.-
1 drb Hasonló kivitelben, 250 cm. hosszú és megfelelő széles . . .	32.-
1 drb Hasonló kivitelben, 300 cm. hosszú és megfelelő széles . . .	38.-
1 drb Hasonló kivitelben, 300 cm. hosszú és megfelelő széles . . .	58.-

Gyapot kelméből.

1 drb Fekete gyászzászló, 200 cm. hosszú, megfelelő széles, fekete gyapot kelméből, fekete rojttal és bojttal . . .	18.-
1 drb Hasonló kivitelben, 300 cm. hosszú és megfelelő széles . . .	26.-

Minden egyéb zászlókhoz való anyagokról kívánatra árajánlattal szolgálunk.

Debrecen város és a Tiszántúli ref. egyházker. könyvnyomda-vállalata.